

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VÝSKUMU, VÝVOJA
A MLÁDEŽE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

**Skupina
študijných odborov**

68 PRÁVNE VEDY

STUPEŇ VZDELANIA:

VYŠŠIE ODBORNÉ VZDELANIE

OBSAH

1	CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	3
1.1	Základné údaje	3
1.2	Zdravotné požiadavky na uchádzača	4
2	PROFIL ABSOLVENTA	4
2.1	Celková charakteristika absolventa	4
2.2	Kľúčové kompetencie	5
2.3	Odborné kompetencie	5
3	RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY	6
3.1	Rámcový učebný plán pre 3-ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium (Q).....	6
3.2	Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium (Q).....	6
4	VZDELÁVACIE OBLASTI	7
4.1	Teoretické vyučovanie	8
4.2	Praktické vyučovanie	8
5	VZDELÁVACIE ŠTANDARDY	9
5.1	Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory	9
	SOCIÁLNO-PRÁVNA ČINNOSŤ	9
6	ORGANIZÁCIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V EXTERNEJ FORME ŠTÚDIA	13
6.1	RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY – externá forma štúdia	13
6.1.1	Rámcový učebný plán pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie	13
6.1.2	Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie:	14
6.1.3	Rámcový učebný plán pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie	15
6.1.4	Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie.....	15

1 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

1.1 Základné údaje

3-ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium

Dĺžka štúdia:	3 roky
Forma štúdia:	denné pomaturitné vyššie odborné štúdium
Poskytnutý stupeň vzdelania:	vyššie odborné vzdelanie
Úroveň SKKR/EKR¹:	5
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk/jazyk národnostnej menšiny
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie a splnenie podmienok prijímacieho konania
Spôsob ukončenia štúdia:	absolventska skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania:	vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom s právom používať titul „diplomovaný špecialista“ so skratkou „DiS“
Doklad o získanej kvalifikácii:	vysvedčenie o absolventskej skúške a absolventský diplom
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	<p>po absolvovaní vzdelávacieho programu sa absolventi uplatnia v profesiách a pracovných pozíciách v oblasti štátnej správy ako odborný zamestnanec vo funkcii hlavný referent, resp. radca:</p> <ul style="list-style-type: none">– štátnych sociálnych dávok,– peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia,– pomoci v hmotnej núdzi,– informačno-poradenských a sprostredkovateľských služieb,– aktívnych opatrení trhu práce pre občana,– aktívnych opatrení trhu práce pre zamestnávateľa a spoluprácu so zamestnávateľom,– Európskeho sociálneho fondu, <p>na úradoch obcí a miest ako samostatný zamestnanec obce pre:</p> <ul style="list-style-type: none">– sociálne služby,– sociálnoprávnu ochranu detí,– sociálnu pomoc a pomoc v hmotnej núdzi, humanitárnu pomoc, <p>v úradoch samosprávnych krajov ako zamestnanec pre:</p> <ul style="list-style-type: none">– marginalizované a ohrozené skupiny obyvateľstva,– sociálne služby v pôsobnosti neverejných poskytovateľov a v pôsobnosti obcí,– sociálne služby v pôsobnosti verejných poskytovateľov,

¹ Úroveň Slovenského kvalifikačného rámca / Európskeho kvalifikačného rámca (EQF)

	v inštitúciách a organizáciách tretieho sektoru.
Možnosti ďalšieho štúdia:	študijné programy prvého stupňa vysokoškolského štúdia alebo ďalšie vzdelávacie programy zamerané na rozšírenie kvalifikácie, jej zmenu alebo zvýšenie.

1.2 Zdravotné požiadavky na uchádzača

Uchádzač so zdravotným znevýhodnením pripojí k prihláške na vzdelávanie vyjadrenie lekára so špecializáciou všeobecné lekárstvo o zdravotnej spôsobilosti študovať zvolený odbor vzdelávania.

K prihláške na vzdelávanie pripojí vyjadrenie zariadenia poradenstva a prevencie, ktoré obsahuje návrh podporného opatrenia, ak chce uchádzač požiadať o vykonanie prijímačej skúšky podľa upravených podmienok.

2 PROFIL ABSOLVENTA

2.1 Celková charakteristika absolventa

Absolventi skupiny študijných odborov 68 Právne vedy sú kvalifikovaní pracovníci so širokým odborným profilom, schopní samostatne vykonávať odborné činnosti v zariadeniach sociálnych služieb, vo verejnej správe, v organizáciách tretieho sektora, pre ktoré je podmienkou ukončené vyššie odborné vzdelanie.

Náročnosť profesií v sociálnej starostlivosti si vyžaduje široký všeobecný rozhľad, rozsiahle odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie vysoké nároky na osobnostný rozvoj. Absolventi vedia definovať základné pedagogické a psychologické zákonitosti a vedia ich aplikovať pri riešení praktických odborných problémov. Rešpektujú ľudské práva a slobodu jednotlivcov i skupín a zodpovedne využívajú získané informácie. Sú schopní aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, projektovať, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť prácu svoju i svojich kolegov. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti hygieny a bezpečnosti práce, starostlivosti o zdravie a jeho ochranu, tvorby a ochrany životného prostredia, vrátane starostlivosti o kultúru práce a pracovné prostredie.

Absolventi sú odborne pripravení pre výkon sociálno-právnych činností, sociálnej prevencie, sociálno-právnej ochrany, depistáže, sociálnej pomoci, sociálnej analýzy a vedenie tímu.

V príprave absolventa sa kladie dôraz na praktickú stránku výučby s cieľom adaptácie absolventa na meniace sa podmienky spoločenskej reality v oblasti ekonomickej a sociálnej.

Významnou súčasťou profilu absolventa sú jeho presvedčenia a postoje, angažovaný a udomielý vzťah k človeku a jeho sociálnym situáciám a dodržiavanie etického kódexu sociálneho pracovníka. V správaní absolventov tejto skupiny odborov dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie. Sú pripravení pracovať tvorivo, samostatne i v tíme, v praktickej i teoretickej činnosti, sú komunikatívne zruční v nadväzovaní a sprostredkovaní kontaktov, majú kultivované vystupovanie a prejavy. Vyznačujú sa vysokým stupňom sebaregulácie a sebakontroly, schopnosťou spolupráce. Majú predpoklady na ďalší odborný, profesionálny i osobnostný rozvoj, inováciu práce

i prehľbovanie vedomostí a zručností. Sú naklonení a otvorení novým trendom a metódam v danej profesii.

Absolventi danej skupiny študijných odborov majú predpoklady konať cieľavedome, rozvážne a rozhodne v súlade s právnymi predpismi spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Predpokladá sa ich schopnosť samostatného ďalšieho rozvoja a štúdia.

Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

2.2 Kľúčové kompetencie

Kľúčové kompetencie sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe pre skupinu študijných a učebných odborov 68 Právne vedy – všeobecná časť, kapitola 2.2.

2.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti a zručnosti

Požiadavky na odborné vedomosti a odborné zručnosti sú uvedené na s. 9 – 12.

b) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- schopnosťou samostatne myslieť a iniciatívne riešiť konflikty,
- empatiou, toleranciou a prosociálnym správaním,
- schopnosťou pracovať v tíme, spolupracovať,
- komunikatívnosťou, priateľskosťou,
- trpezlivosťou, vytrvalosťou, flexibilitou, kreativitou,
- spoľahlivosťou, presnosťou,
- primeraným sebahodnotením, sebadisciplínou,
- emocionálnou stabilitou,
- diskretnosťou a zodpovednosťou,
- iniciatívnosťou, adaptabilitou, tvorivosťou,
- uvedomením si potreby neustáleho vzdelávania a rozvíjania svojich schopností.

3 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY

3.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium (Q)

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ²	Celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	87	2784
Disponibilné hodiny	12	384
SPOLU	99	3168

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov	Počet týždenných vyučovacích hodín za celé štúdium		
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	87		
	Teoretické vyučovanie	Praktické vyučovanie ^{d)}	Spolu
	43	44	87
Teoretické predmety ^{a)}	43	34 ^{b)}	77
Odborná prax	–	10	10
Disponibilné hodiny ^{e)}	12		
SPOLU	99		

3.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium (Q)

- Súčasťou teoretických predmetov je odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, taliansky (s minimálnou dotáciou 6 hodín v týždni za celé štúdium). Podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý absolvoval žiak v predchádzajúcom štúdiu výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- Predmety sa vyučujú formou praktických cvičení.
- Na cirkevných školách môže byť súčasťou vzdelávania predmet náboženstvo (podľa konfesie).
- Praktické vyučovanie sa realizuje formou praktických cvičení (v odborných učebniach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa žiac delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Súčasťou predmetu odborná prax je prax organizovaná súvisle v inštitúciách a organizáciách štátnej správy, samosprávy, alebo tretieho sektora, ktoré vykonávajú činnosti súvisiace so štúdiom a to v 1. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 20 pracovných dní, 6 vyučovacích hodín za jeden deň, v 2. ročníku súvisle v rozsahu 30 pracovných dní, 7 vyučovacích hodín za jeden deň, v 3. ročníku súvisle v rozsahu 20 pracov-

² Minimálny počet týždenných hodín je 33 (rozpätie 33 – 35 hodín)

ných dní 7 vyučovacích hodín za jeden deň. Súčasťou praktického vyučovania je absolvovanie sociálno-psychologického výcviku (môže sa realizovať formou kurzu, alebo odborného vyučovacieho predmetu).

- e) Disponibilné hodiny škola použije pri dopracovaní školského vzdelávacieho programu. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade.
- f) Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou a radou školy rozhodne, ktoré predmety v rámci teoretického vyučovania a praktického vyučovania možno spájať do viachodinových celkov.
- g) SOŠ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením plnia rovnaké ciele ako ostatné SOŠ podľa školského zákona. Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením v takom rozsahu, aby jeho konečné výsledky zodpovedali profilu absolventa. Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením (dĺžka, formy výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, personálne, materiálno-technické a priestorové zabezpečenie ap.) stanovujú vzdelávacie programy vypracované podľa druhu zdravotného znevýhodnenia.
- h) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je za celé štúdium minimálne 99 hodín, maximálne 105 hodín. Výučba sa realizuje v 1. a 2.ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 3. ročníku v rozsahu 30 týždňov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva ap. a v poslednom ročníku na absolvovanie absolventskej skúšky.
- i) Rámcový učebný plán sa vzťahuje aj na školy a triedy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny.

4 VZDELÁVACIE OBLASTI

Odborné vzdelávanie vedie žiakov k zvládnutiu základných úloh profesií, na ktoré sa pripravujú. Základným cieľom je osvojiť si vedomosti a spôsobilosti potrebné pre zvládnutie celého okruhu učiva. Žiaci získavajú, upevňujú a prehľbujú si vedomosti, zručnosti a návyky predpísané na zvládnutie budúceho povolania. Pri práci dodržiavajú zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a protipožiarnej ochrany. Absolventi škôl vstupujúci do praxe by mali byť vybavení kvalitnými základmi odborného cudzieho jazyka, aby sa mohli uchádzať o prácu v rámci Európskej únie.

Odborné vzdelávanie v skupine odborov 68 Právne vedy v štátnom vzdelávacom programe predstavuje súbor základných odborných informácií – súhrn principiálnych vedomostí a zručností uvedených v profile absolventa nevyhnutných pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- 1) Teoretické vyučovanie
- 2) Praktické vyučovanie

4.1 Teoretické vyučovanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Cieľ je zameraný na osvojenie základných pojmov z právnych, filozofických, psychologických, sociologických a sociálnych a behaviorálnych vied. Učivo je zamerané na rozvoj osobnosti žiaka (spôsobilosti nevyhnutné na sebaopoznanie, seba výchovu, sebarozvoj), poskytuje mu vedomosti o rôznych skupinách klientov sociálno-právnej oblasti, o možnostiach práce s nimi, a to v úzkej spolupráci s kolegami a ďalšími odborníkmi. Osvojuje si podmienky, metódy a spôsoby úspešnej komunikácie, empatie a asertivity a zásady etiky profesie sociálnej práce.

Psychologické disciplíny umožňujú žiakovi spoznať zákonitosti duševnej hygieny a možnosti ich uplatnenia v pracovnom aj osobnom živote. Na základe poznatkov získaných v rámci teoretickej prípravy žiak dokáže zvoliť primerané metódy a postupy práce s konkrétnym klientom.

Obsah nadväzuje na poznatky získané v predchádzajúcom štúdiu. Dôraz je kladený najmä na hygienu, starostlivosť o zdravie, poznanie chorôb a ich prevenciu, na úrazy a ich prevenciu a poskytnutie prvej pomoci. Žiak si osvojuje základné právne normy z odboru, pozná organizáciu a systém riadenia, inštitúcie poskytujúce sociálnoprávnú pomoc, ako aj ciele politiky štátu v odbore. V obsahu sa kontinuálne prelínajú aj prvky environmentálnej výchovy a vzdelávania.

V predmete cudzí jazyk je cieľom rozvoj schopnosti formulovať vlastný názor, zaujať stanovisko k relevantnej problematike, porozumieť čítanému a hovorenému slovu v cudzom jazyku. Žiaci si pri práci s odbornými textami rozšíria slovnú zásobu o odbornú terminológiu zo sociálnoprávnej oblasti a na základe vedomostí získaných z odborných predmetov vedú o danej sociálnej problematike diskutovať či podať stručnú a vecnú informáciu.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

4.2 Praktické vyučovanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V prakticky orientovaných činnostiach žiak uplatňuje nadobudnuté vedomosti, zručnosti, spôsobilosti najmä z psychologických, sociologických, edukačných, disciplín, metód sociálnej práce ako aj z ostatných odborných predmetov. Dôležitou súčasťou odbornej prípravy je utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

5 VZDELÁVACIE ŠTANDARDY

Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétneho časového intervalu. Tieto požiadavky sú formulované ako výkony, v ktorých sú obsiahnuté vedomosti, zručnosti a postoje a rámcový učebný obsah.

5.1 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory

ŠTUDIJNÝ ODBOR SOCIÁLNO-PRÁVNA ČINNOSŤ
Vzdelávací program je zameraný na prípravu absolventov so širokým odborným profilom, ktorí sú schopní samostatne vykonávať odborné činnosti týkajúce sa sociálnej pomoci, sociálnej prevencie, sociálno-právnej ochrany v zariadeniach sociálnych služieb, vo verejnej správe a v organizáciách tretieho sektora, kde si náročnosť práce vyžaduje vyššie odborné vzdelanie. V obsahu prípravu je kladený dôraz na aplikovanie poznatkov zo sociálnych, pedagogických, psychologických, ekonomických a právnych vied pri riešení praktických odborných problémov v oblasti sociálnej starostlivosti.
TEORETICKÉ VYUČOVANIE
Výkonové štandardy
Absolvent vie: <ul style="list-style-type: none">- definovať a vysvetliť základné pojmy, metódy, postupy a princípy sociálnej práce a postavenie sociálnej práce v systéme pomáhajúcich profesií,- vybrať a vysvetliť významné historické udalosti a osobnosti z dejín sociálnej práce,- opísať sústavu sociálnych subjektov v Slovenskej republike a medzinárodných subjektov z oblasti sociálnej práce,- uviesť etické princípy profesie, hodnoty, ktoré sú základom sociálnej práce,- opísať a porovnať obsah a spôsob práce existujúcich zariadení,- definovať a vysvetliť základné demografické pojmy,- opísať sociálnu politiku štátu,- vysvetliť štruktúru dávok a príspevkov,- definovať a vysvetliť základné pojmy zo všeobecnej psychológie, vývinovej psychológie, sociálnej psychológie, psychológie osobnosti, psychopatológie a psychohygieny,- pomenovať a vysvetliť základné psychické procesy a stavy, štruktúru osobnosti,- rozlišovať špecifiká vývinových období človeka,- vymenovať a vysvetliť osobitosti sociálneho prostredia, pomenovať sociálne roly a sociálne skupiny v priebehu života človeka,- opísať a vedieť vysvetliť metódy zvládania životných situácií, rizík povolania a zásady duševnej hygieny, uviesť príklady metód a techník sebapoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy a techník zvládania záťaže súvisiacej s povolaním,- posúdiť dopad svojich postojov na vlastné a klientovo prežívanie a správanie,- formulovať svoje postoje k dôležitým otázkam medziľudských vzťahov,- identifikovať rizikové skupiny klientov,- uviesť príklady dobrej praxe,- definovať a vysvetliť základné pojmy zo všeobecnej pedagogiky, sociálnej pedagogiky, špeciálnej a liečebnej pedagogiky,- identifikovať vzdelávacie potreby jednotlivých klientskych skupín,- opísať systém sociálnej pomoci v Slovenskej republike,- vysvetliť vzťah zdravotnej a sociálnej politiky,- vysvetliť ekonomické súvislosti sociálnych problémov,- vysvetliť základné ľudské práva, kultúrne, hospodárske a sociálne práva,- reprodukovať a vysvetliť pojmy z oblasti štátu a práva,- opísať Ústavu Slovenskej republiky a ostatné relevantné právne normy,- opísať funkciu orgánov štátnej a verejnej správy,

- vysvetliť súvislosti medzi výkonom profesie a zámermi sociálnej politiky štátu,
- pomenovať a opísať obsah a spôsob práce existujúcich zariadení z oblasti prevencie sociálno-patologických javov,
- používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu vrátane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov,
- rozvíjať základy špecificky zameranej slovnej zásoby,
- poznávať, vyhľadávať, uchovávať, využívať a vytvárať informácie v cudzom jazyku,
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver v cudzom jazyku,
- zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky v cudzom jazyku,
- používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch primerane s komunikatívnym zámerom,
- vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkom (prekladovým, výkladovým) používať dostupné jazykové príručky a informačné zdroje,
- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych aj mimoriadnych (konfliktných) situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so socio-kultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností.

Obsahové štandardy

Základy vied o človeku a spoločnosti

Odborná terminológia vied o človeku a spoločnosti, jej primerané používanie vo verbálnej i neverbálnej komunikácii s odbornou i laickou verejnosťou. Eliminovanie predsudkov, xenofóbie, intolerancie, rasizmu a neznášanlivosti. Prijatie zodpovednosti za svoje činy a rozhodnutia. Rozvíjanie a kultivovanie osobnosti a celoživotné vzdelávanie.

Základy edukačných, sociologických a psychologických vied (všeobecná psychológia, vývinová psychológia, sociálna psychológia, psychológia osobnosti, psychopatológia a psychohygiena). Spoznávanie klienta z hľadiska psychických procesov, stavov, štruktúry osobnosti, špecifik z hľadiska ontogenézy a sociálneho prostredia.

Príčiny a dopady negatívnych vplyvov na vývoj detí a mládeže. Inštitúcie, ktoré zabezpečujú využívanie voľného času detí a mládeže, starostlivosť o deti v mimovyučovacom čase, obsah a spôsob ich práce.

Sociálna práca a sociálna politika

Podstata sociálnej práce a jej vzťah so sociálnou politikou, obsah a spôsoby práce v zariadeniach sociálnych služieb. Základná terminológia, základné informácie o vzťahu pracovník – klient, o fázach v sociálnej práci a ich obsahu. Osobnostné a profesionálne schopnosti pracovníka, ich vzájomný vzťah. Špecifiká individuálnej, skupinovej a komunitnej sociálnej práce. Organizácia a rôzne metodické postupy v sociálnej práci, prehľad v metódach práce s rôznymi typmi klientov. Základné poznatky z poradenstva, poskytovanie základného sociálneho poradenstva. Rolové správanie sa pracovníka v sociálnej práci.

Sociálnoprávna ochrana

Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela – ich obsah a rozsah. Opatrenia súvisiace s ochranou detí. Organizácia sociálnoprávnej ochrany, pôsobnosť a kompetencie jednotlivých inštitúcií. Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov. Opatrenia na zabezpečenie ochrany života, zdravia a priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa, na zabezpečenie náhradného rodinného prostredia. Vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení. Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately finančného charakteru. Základné informácie o sociálnoprávnej ochrane v krajinách EÚ.

Profesijná etika

Zásady duševnej hygieny, zvládanie náročnosti a stresov profesie. Rozvíjanie profesijných a osobnostných kvalít. Metódy a techniky sebapoznania, sebaregulácie, sebavýchovy, hodnotenia vlastnej práce a práce iných. Etické princípy profesie.

Zdravotníctvo a prvá pomoc

Posúdenie sociálnych problémov, ktoré vyvolávajú zdravotné ťažkosti, sociálne faktory, ktoré napomáhajú vzniku choroby. Význam členenia porúch zdravotného stavu, diagnostika chorôb so sociálnym dopadom,

súčasná organizácia slovenského zdravotníctva, systém organizácie práce v zdravotníckych inštitúciách. Zdravotná výchovu obyvateľstva. Využívanie zdravotníckej štatistiky. Význam sociálnej služby v zdravotníctve. Poznanie príčin úrazov a ich následkov v jednotlivých vekových kategóriách, povinné vybavenia lekárníčky a jeho použitie v prípade konkrétneho úrazu. Poskytovanie predlekárskej prvej pomoci.

Základy právnych vied

Základné ľudské práva, dokumenty o ľudských právach a spôsob ich aplikácie v odbore. Poznanie a rešpektovanie ľudských práv a ďalších právnych noriem viažucich sa k profesii.

Sociálne práva a zabezpečenie občanov. Sociálne zabezpečenie, systém sociálneho poistenia, štátna sociálna podpora, sociálna pomoc, doplnkové a individuálne poistenie. Základné princípy jednotlivých systémov, druhov krytých sociálnych udalostí, spôsobov financovania a ich inštitucionálneho usporiadania.

Uplatnenie sociálnej práce v oblasti sociálnej pomoci zameranej na prekonávanie alebo zmierňovanie sociálnej alebo hmotnej núdze vyplývajúcej zo sociálnej udalosti. Nástroje a formy pomoci rodine s deťmi, občanom v kríze, v starobe a zdravotne postihnutým občanom a ďalším typom klientov.

Práva a povinnosti občanov. Základy štátneho, občianskeho, rodinného, pracovného a trestného práva. Legislatívne zmeny. Obraz spoločnosti v kontexte fungovania štátu, nešťátnych a medzinárodných organizácií. Základné vedomosti a zručnosti z oblasti práva pre prácu s klientom a na výkon odborných činností.

Ekonomika a riadenie

Základné ekonomické pojmy. Makroekonomika a mikroekonomika. Podstata fungovania trhu. Problematika podnikania, základné rozdiely medzi podnikaním jednotlivca a obchodnými spoločnosťami. Marketing, finančný trh. Základy personalistiky. Orientácia v právnych predpisoch. Základné ekonomické výpočty a kalkulácie. Základy účtovníctva – ovládanie jednoduchého účtovníctva a základných princípov podvojného účtovníctva.

Cudzí jazyk v odbore

Zvyšovanie samostatnosti a presnosti jazykového prejavu. Štruktúrované učiva do tematických okruhov súvisiacich so sociálnou, prácou, sociálnou politikou, sociálnoprávnou ochranou (napr. seniori, zamestnanie a trh práce, hendikepovaní občania, dobrovoľníctvo, ľudské práva, krajiny tretieho sveta a humanitárna pomoc). Kladenie dôrazu na budovanie špecificky zameranej slovnej zásoby (sociálna práca, právo, psychológia, sociológia, etika, morálka). Plynulé pokračovanie v prehľbovaní gramatických vedomostí a rozvíjanie nasledovných spôsobilostí: ústny a písomný prejav, čítanie a počúvanie s porozumením.

PRAKTICKÉ VYUČOVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent má:

- organizovať a realizovať samostatne prácu s, klientom, rodinou, skupinou a komunitou,
- vhodne aplikovať metódy a techniky pomoci pre konkrétneho klienta,
- samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu, riadiť jednoduchšie práce v menšom kolektíve, nieť zodpovednosť aj za prácu druhých,
- vykonávať základné poradenstvo,
- používať základy mediácie a negociácie pri práci s klientom,
- plánovať, organizovať, realizovať a vyhodnocovať konkrétne postupy procesu sociálnej pomoci,
- analyzovať nadobudnuté poznatky a aplikovať ich v praxi,
- analyzovať a hodnotiť činnosť svoju i kolegov,
- samostatne a aktívne riešiť každodenné pracovné situácie,
- tvoriť projekty v oblasti sociálnej práce,
- pozorovať a interpretovať správanie klienta,
- skúmať a analyzovať sociálnu klímu klienta, na základe toho určovať ďalší postup riešenia jeho sociálnej situácie,
- identifikovať svoje emócie a pracovať s nimi a s ich účinkom na svoju osobu, alebo iných ľudí
- overovať správnosť pracovných postupov a analyzovať a zhodnocovať vlastnú skúsenosť, ako aj skúsenosť iných,
- akceptovať individuálne, sociálne a kultúrne odlišnosti a pracovať s nimi
- aplikovať zásady efektívnej komunikácie,
- praktizovať základné vedomosti potrebné pre prípravu empirického výskumu, zberu, spracovania

a vyhodnotenia dát,

- prezentovať svoje názory,
- praktizovať sociálno-právne úkony, vyplývajúce z konkrétnych prístupov a metód práce s klientom,
- vypracovať návrhy príslušných právnych úkonov,
- aplikovať alternatívne spôsoby konania pri navrhovaní pomoci pre klienta,
- prejať svoje postoje v konaní s klientom,
- reflektovať prácu v tíme, spolupracovať s pracovníkmi iných inštitúcií,
- uplatňovať poznatky z psychohygieny, metódy a techniky sebapoznania, sebaregulácie, seba výchovy, na zvládanie stresov a rizík povolania,
- uplatňovať základné právne normy a pravidlá bezpečnosti pri práci a ochrane zdravia pri práci,
- poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch a drobných poraneniach, pri stavoch ohrozujúcich život,
- uplatňovať etické princípy v správaní a konaní,
- vytvoriť vecne, štylisticky i gramaticky správne písomnosti pracovného i personálneho charakteru,
- uplatňovať praktické zručnosti v oblasti počítačovej a informačnej techniky,
- zodpovedne a v zmysle zákonných noriem narábať s informáciami, obzvlášť s osobnými údajmi klientov, pracovať s odbornou literatúrou a inými zdrojmi informácií,
- komunikovať v cudzom jazyku.

Obsahové štandardy

Sociálno-právna činnosť

Uplatnenie sociálnej práce ako odboru, ktorý má občanovi pomôcť prekonať alebo zmierňovať ťažkú životnú situáciu. Využitie nástrojov a foriem pomoci rodinám s deťmi, občanom v kríze, v starobe a zdravotne postihnutým občanom. Koncepcia rodinnej politiky. Formy pomoci neštátnych subjektov. Získavanie údajov pre spracovanie sociálnej anamnézy. Plánovanie, organizovanie, realizovanie a vyhodnotenie pracovných aktivít vychádzajúcich z potrieb, záujmov a sociálnej situácie klienta s prihliadnutím na jeho vekové a individuálne osobitosti. Vypracovanie individuálneho rozvojového plánu. Jednotlivé fázy práce s klientom. Metódy práce s klientom. Základné pravidlá a postupy sociálnej práce. Aplikácia teoretických vedomostí a praktických skúseností v práci s konkrétnym klientom. Získanie a rozvoj praktických zručností v oblasti počítačovej a informačnej techniky v odbore.

Komunikácia a profesijná etika

Taktná a kultivovaná komunikácia. Verbálna, neverbálna, grafická podoba komunikácie. Uplatňovanie etických princípov profesie v správaní a konaní, zodpovedné a diskrétné narábanie s informáciami a osobnými údajmi. Formulácia postojov k dôležitým otázkam medziľudských vzťahov. Práca s rizikovým klientom, riešenie konfliktov. Riešenie problémov, spolupráca pri riešení problémov s inými ľuďmi pri riešení problémov, uplatňovanie zásad duševnej hygieny, zvládanie náročnosť a stresov. Rozvíjanie osobnostných kvalít – seba poznávanie, spoznávanie vlastnej hodnoty.

Prax a supervízia

Oboznámenie s inštitúciami a organizáciami, v ktorých sa realizujú sociálno-právne činnosti, diferencovanie jednotlivých poskytovateľov sociálnych služieb podľa typu zriaďovateľa.

Rozvíjanie profesionálnych zručností a aplikovanie teoretických vedomostí do praktickej sociálnej práce. Štandardné pravidlá správania sa na pracoviskách. Tréning profesionálnych zručností priamo v pracovnom procese, získanie prehľadu o úlohách daného pracovného miesta, štruktúre inštitúcie a pracovno-právnych a administratívnych činnostiach.

Používanie relevantných pracovných postupov a pracovných techník (vypracovanie analýzy, plánu činnosti, zdôvodnenie cieľov, opatrenia na zavedenie zmien, evaluácia).

Realizácia supervízie v škole. Supervízne sedenia – ciele, obsah, výhody, organizácia a formálna stránka. Riešenie konkrétnych problémov z pracovísk, korigovanie neefektívnych postupov v práci s klientom, s využitím rôznych supervíznych postupov.

Zvládnutie základov prvej pomoci pri úrazoch a drobných poraneniach, pri stavoch ohrozujúcich život.

6 ORGANIZÁCIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V EXTERNEJ FORME ŠTÚDIA

V súlade s platnými legislatívnymi predpismi sa výchova a vzdelávanie organizuje nielen dennou, ale aj externou formou štúdia.

Externá forma štúdia sa organizuje ako večerná, diaľková alebo dištančná. V stredných odborných školách sa praktické vyučovanie nemôže realizovať dištančnou formou vzdelávania. Dištančné vzdelávanie vyžaduje tvorbu samostatného ŠkVP (popr. samostatnej časti ŠkVP) v ktorom sú presne vymedzené podmienky:

- požadované vstupy a ciele,
- realizácia kontaktu žiak – učiteľ (musí byť zabezpečený overený kontakt),
- štruktúra a spôsob realizácie obsahu vzdelávania – napr. súpis požadovaných samostatných prác, zoznam študijných materiálov, pomôcok a ďalších študijných informácií, rád a odporúčaní pre zjednodušenie štúdia,
- kritéria a spôsob hodnotenia jednotlivých výstupov,
- vlastná príprava a realizácia ukončovania štúdia.

Vzdelanie získané vo všetkých formách štúdia je rovnocenné. Z tohto dôvodu je v externej forme štúdia vhodné navýšiť počet vyučovacích hodín/konzultácií v tých predmetoch ŠkVP, ktoré si vyžadujú nácvik zručností. Na tento účel je možné využiť disponibilné hodiny uvedené v RUP. Žiak sa v externej forme štúdia nehodnotí zo správania.

6.1 RÁMCOVÉ UČEBNÉ PLÁNY – externá forma štúdia

6.1.1 Rámcový učebný plán pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie

Cieľové zložky vzdelania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ³ za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	24	768
Disponibilné hodiny	6	192
CELKOM	30	960

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	24	768
Teoretické vyučovanie	10	320
Praktické vyučovanie	14	448
Disponibilné hodiny	6	192
SPOLU	30	960

³ Minimálny počet týždenných hodín je 10 (rozpätie 10 – 15 hodín)

6.1.2 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – večerné vzdelávanie

- a) Rámcový učebný plán pre večerné vzdelávanie je vymedzený v rovnakej dĺžke štúdia ako pre dennú formu, stanovuje proporcie medzi teoretickým a praktickým vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov.
- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 10 hodín a maximálne 15 hodín v jednom ročníku štúdia, za celé štúdium minimálne 30 hodín, maximálne 45 hodín v jednom ročníku štúdia (celkový počet hodín za celé štúdium je minimálne 960 hodín, maximálne 1440 hodín). Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva.
- c) Dĺžka externej formy štúdia je najviac o jeden rok dlhšia ako denná forma štúdia.
- d) Vyučuje sa odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky a podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý žiak absolvoval v predchádzajúcom štúdiu, výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- e) Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Povinnou súčasťou praktickej prípravy je:
 - absolvovanie odbornej praxe v inštitúciách a organizáciách štátnej správy, samosprávy, alebo tretieho sektora, ktoré vykonávajú činnosti súvisiace so štúdiom a to v 1. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 20 pracovných dní, 6 vyučovacích hodín za jeden deň, v 2. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 40 pracovných dní, 7 vyučovacích hodín za jeden deň, v 3. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 60 pracovných dní 7 vyučovacích hodín za jeden deň,
 - absolvovanie sociálno-psychologického výcviku (môže sa realizovať formou kurzu, alebo odborného vyučovacieho predmetu).
- f) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných a nepovinných predmetov) v učebnom pláne.

6.1.3 Rámcový učebný plán pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie

Cieľové zložky vzdelania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ⁴ za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	15	480
Disponibilné hodiny	3	96
CELKOM	18	576

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Odborné vzdelávanie	15	480
Teoretické vyučovanie	7	224
Praktické vyučovanie	8	256
Disponibilné hodiny	3	96
SPOLU	18	576

6.1.4 Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 3-ročné vyššie odborné štúdium (Q) – diaľkové vzdelávanie

- Rámcový učebný plán pre diaľkové vzdelávanie je vymedzený v rovnakej dĺžke štúdia ako pre dennú formu, stanovuje proporcie medzi teoretickým a praktickým vzdelávaním a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov.
- Počet týždenných konzultačných hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 6 hodín a maximálne 7 konzultačných hodín v jednom ročníku štúdia, za celé štúdium je počet týždenných vyučovacích hodín minimálne 18 hodín a maximálne 21 hodín (celkový počet hodín za celé štúdium je minimálne 576, maximálne 672 hodín). Do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 32 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov. Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva.
- Dĺžka externej formy štúdia je najviac o jeden rok dlhšia ako denná forma štúdia.
- Vyučuje sa odborný cudzí jazyk: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky a podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky. Ak škola nevyučuje cudzí jazyk, ktorý žiak absolvoval v predchádzajúcom štúdiu, výučba prebieha podľa výkonových a obsahových štandardov pre predchádzajúce štúdium.
- Praktické vyučovanie sa realizuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou praktických cvičení (v odborných učebniciach ap.) a odbornej praxe. Na praktických cvičeniach a odbornej praxi sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť

⁴ Minimálny počet týždenných konzultačných hodín je 6 (rozpätie 6 – 7 hodín))

a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Povinnou súčasťou praktickej prípravy je:

- absolvovanie odbornej praxe v inštitúciách a organizáciách štátnej správy, samosprávy, alebo tretieho sektora, ktoré vykonávajú činnosti súvisiace so štúdiom a to v 1. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 20 pracovných dní, 6 vyučovacích hodín za jeden deň, v 2. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 40 pracovných dní, 7 vyučovacích hodín za jeden deň, v 3. ročníku súvisle v rozsahu minimálne 60 pracovných dní 7 vyučovacích hodín za jeden deň,
 - absolvovanie sociálno-psychologického výcviku (môže sa realizovať formou kurzu, alebo odborného vyučovacieho predmetu).
- e) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania podľa návrhu predmetových komisií a po prerokovaní v pedagogickej rade. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných a nepovinných predmetov) v učebnom pláne.